

Ny-i harmadában sikerült feltárnunk egy 4–5. századi, hunkori szarmata teleprészletet és annak K-i részén a hozzá tartozó temetkezéseket. A lelőhely K-i felén, egy 3. századi szarmata temető 8 sírját is megtaláltuk. Ezeken kívül modern kori és ismeretlen korú jelenségeket is azonosítottunk munkánk során.

A leletek az MTA Régészeti Intézetében történő elsődleges feldolgozás után a Békés Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Schultz Zoltán Géza, Csekő Andrea, Koós István, Miklós Eszter, Sánta Barbara régészek; Bíró László, Egri Attila, Illyés Péter, Jenei Tamás, Jenei Zoltán, Kocsis Attila, Kovács Gábor, Murinyi Attila, Papp Szilveszter, Susits Dianna, Szabó Annamária, Szabó Vata, Tímár Zoltán ásatási technikusok. A geodéziai munkákat a Meridián Kft. végezte.

SZARKA JÓZSEF

222. Kaszaper, Obsusza-dűlő (KÖH 73073)

(Békés megye) Sza, Á

A Kunágota mezőfejlesztés project (Kág-4 jelű kút termelésbe állítása) keretében tervezett vezeték nyomvonalához kapcsolódóan végeztünk 2010. február 27–28-án szisztematikus régészeti terepbejárást. Ennek eredményeként a nyomvonal által érintett 091/13 hrsz.-ú területen, Nagybánhegyestől DNy-ra, Kaszapertől DK-re, az utóbbihoz közelebb, az Obsusza-dűlő K-i részén, lényegében a sík, tagolatlan felszínen bukkanunk a lelőhelyre, melynek kiterjedését a területen előforduló szarmata kori és Árpád-kori edénytöredékek jelölték. A lelőhelytől K-re kb. 250 m távolságban jelöl a térkép egy lefolyástalan, nádas, vizenyős mélyedést, amelytől Ny-ra enyhe, szélesen elterülő kiemelkedést körvonalaznak a szintvonalak. A valóságban azonban ez a terasz egyáltalán nem érzékelhető, s a lelőhely kiterjedését is mindössze a leletanyag 150×150 m-es körzetben való előfordulása jelezte. A felszínen gyűjthető kevés szarmata kori és ugyancsak kis számban előforduló Árpád-kori edénytöredékek azonban egyértelműen régészeti lelőhelyre utalnak.

SZATMÁRI IMRE

223. Kálló, Pusztahegyi-dűlő (KÖH 76723)

(Nógrád megye) Kú

2010 májusában terepbejárásokat végeztünk tervezett települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját megelőzően. A lerakók területét természetesen minden esetben kommunális hulladék fedte. Több esetben a telepek környezete is tartósan elfedett (erdő, beépítettség) volt, viszont a legtöbb szeméttelp környezetében el lehetett végezni az értékelést.

Kálló területén egy új lelőhelyet lokalizáltunk kora újkori felszíni leletanyaggal. A dűlőnév elpusztult

településre utal, amit a gyűjtött kerámiatöredékek megerősítettek.

REMÉNYI LÁSZLÓ

224. Kállósemjén-Újszőlőskert, Sándor-tanya (KÖH 51409)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, A, Á

A M3-19 jelű lelőhely megelőző feltárását az M3 autópálya Nyíregyháza–Vásárosnamény közötti szakaszának építése tette szükségessé. A 20 104 m² összfelületű feltárást 2010. június 21. és november 17. között, több ütemben végezte az ELTE Régészettudományi Intézete; 164 objektumot rögzíthettünk, a jelenségeket 207 rétegtani egységbe tagoltuk.

A területen először megtelepedő újkőkori népesség a magasabban fekvő, homokból álló dombhátat vette birtokba, a lelőhely É-i harmadában jelentkező, agyagos altalajjal rendelkező, mélyebben fekvő területet nem lakta. A középső neolitikumra keltezhető objektumok kizárólag nagyméretű, szabálytalan formájú gödrök, melyekből a bükki kultúra és az esztári csoport díszített kerámiatöredékei kerültek elő. Kiemelkedően magas a köeszközök (pengék, balták, őrlőkövek) száma, melyek között igen gyakoriak a finoman megmunkált obszidiánpengék. A neolitikus település épületeire utaló nyomok nem voltak észlelhetők a laza szerkezetű homokban.

A neolitikus gödrök felső rétegében észlelt emberi csontok bontása során bebizonyosodott, hogy azok É–D-i tájolású vázak szántás által bolygatott, rossz megtartású részei. A feltételezett sírsorok területének újabb nyesése során további 6–7 sírgödör feltárását lehetett észlelni. A két sírsorban összesen 10 temetkezést találtunk. Csontjaik igen rossz megtartásúak voltak: a legtöbb esetben csak a hosszúcsontok töredékei és fogak maradtak meg. A 140. sír öntött, áttört indadíszes szíjvége és a 156. sír öntött, csüngős fülbevalója alapján lehet a temetkezéseket az *avar időszak* fiatalabb szakaszára keltezni. A temető K-i irányba, a nyomvonalon kívül folytatódhat.

Az Árpád-kor korai szakaszára, a 10–11. századra keltezhető régészeti jelenségek a felszín É-i harmadának agyagos, márgás részein sűrűsödtek; a falu a lelőhely középső harmadában húzódó homokhát É-i oldalára is kiterjedt. A település nyomvonalba eső részén 9–10 földbe mélyített épületet, körülöttük beásott tárolóvermeket és számos árkot, árokszakaszt bontottunk ki. Az épületek tengelye általában K–Ny-i tájolású, oldalukba kemencét vágtak; leletanyaguk szegényes. Kiemelkedik az épületek sorából a 81. sz. épület, melynek kemencéjét nem a ház falába vájták, hanem agyagból építették fel a ház ÉNy-i sarkában. A ház tengelyét jelző oszlopok helyét az épülettől 1–1,3 m távolságban találtuk meg, vagyis a tető jóval túlfutott az épület alapterületén. Hasonló, épített kemencét tártunk fel a 138. sz. épületben is, melynek kilenc, padlóba süllyesztett oszlopa nagyméretű felépítményt hordozhatott.